

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

نام درس: جامعه‌شناسی انقلاب	شماره درس: ۱۰۳۰۰۶۸	تعداد واحد: ۲
نوع درس: اختیاری	مقطع: کارشناسی جامعه‌شناسی	
مدرس: امید قادرزاده	رتبه علمی: دانشیار	تاریخ تنظیم: ۱۴۰۰/۰۶/۲۶
زمان بندی		
درس	سه‌شنبه ۱۶:۳۰-۱۷:۱۶	
درس هم‌نیاز	ندارد	
درس پیش‌نیاز	ندارد	
اهداف درس:	۱. آشنایی با تعریف انقلاب و تمایز آن با مفاهیم قریب. ۲. سنخ‌شناسی نظریات انقلاب ۳. سیر تحول نظریه پردازی درباره انقلاب ۴. آشنایی با دامنه مباحث مربوط به انقلاب (زمینه‌ها و علل، فرایندها، پیامدها، امکان یا عدم امکان پیش‌بینی پذیری انقلاب)	
نتایج درس	۱. دستیابی به درک جامعی از شکل‌گیری انقلاب، شرایط انقلابی تا پایان انقلاب ۲. توانایی نقد و ارزیابی نظریه‌های موجود با انقلابات اجتماعی و سیاسی از جمله انقلاب اسلامی ایران	
فهرست مباحث	۱. نسبت جامعه‌شناسی انقلاب با مباحث قریب (جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی، جامعه‌شناسی توسعه، جامعه‌شناسی سیاسی، جنبش‌های اجتماعی) ۲. تعریف مفهومی انقلاب و تمایز آن با مفاهیم قریب (جنبش انقلابی، اصلاحات، انقلاب مخملی، کودتا، جنبش‌های بخش، شورش و رفتارهای جمعی) ۳. سنخ‌شناسی انقلاب از نظر شدت و دامنه تحولات ۴. سیر تحول نظریه پردازی درباره انقلاب ۵. دامنه مباحث انقلاب (زمینه‌ها و علل، فرایندها، پیامدها، امکان یا عدم امکان پیش‌بینی پذیری انقلاب) ۶. نظریات عمده‌ی جامعه‌شناسی انقلاب	

<p>۱-۶. نظریات تضادگرایان (مارکس، لنین، مائو، گرامشی، لوکاج، مارکوزه) ۲-۶. تضادگرایان متاخر (برینگتون مور) ۳-۶. نظریه‌های ساختی کارکردی (اسملسر، جانسون، و هانتینگتون) ۴-۶. نظریه‌های روان شناختی (سورکین، دیویس، تدگار) ۵-۶. نظریه‌های فرایندی (کرین بریتون) ۶-۶. نظریه‌های بسیج-جامعه مدنی (چارلز تیلی) ۷-۶. نظریه جامعه توده وار-کاریزما (وبر، کارن هاووزر، هانا آرت) ۸-۶. نظریه جامعه مدنی گسسته (گاسفیلد) ۷- چرخش فرهنگی و نظریه‌های ایدئولوژی محور گفتمانی (فوران) ۸- انقلاب‌ها و مسئله‌ی پیامدهای کوتاه / میان / بلند مدت (انقلاب‌ها از مقام نظر تا عمل)</p>		
حضور و مشارکت در کلاس ♦	ارائه کارنوشت ♦♦	آزمون ♦♦♦
۲	۶	۱۲
ارزشیابی در طول ترم	ارزشیابی در طول ترم / قبل از آزمون پایانی	ارزشیابی پایانی
<p>♦ برای هر جلسه حضور و مشارکت در مباحث کلاس ۰/۲۵ نمره در نظر گرفته می‌شود (سقف ۲ نمره) ♦♦ کارنوشت‌ها در طول ترم و قبل از آزمون پایانی باید ارائه شود. (سقف ۶ نمره) ♦♦ کارنوشت‌ها فقط از طریق سامانه مودل ارسال شود. ساختار کارنوشت: مقدمه (طرح موضوع و مفهوم‌سازی نظری)؛ تجزیه و تحلیل، نتیجه‌گیری؛ فهرست منابع کارنوشت با فونت (B Nazanin 13) تایپ و از ۱۰۰۰ کلمه بیشتر نباشد. ♦♦♦ آزمون پایانی به صورت کتاب باز و معطوف به کاربری سازه‌های نظری و مفهومی جامعه‌شناسی انقلاب در تحلیل انقلاب اسلامی خواهد بود (سقف ۱۲ نمره)</p>		
<p>۱. کوهن، الوین استانفورد (۱۳۸۹)، تئوری انقلاب، ترجمه علی رضا طیب، تهران: نشر قومس ۲. بشیریه، حسین (۱۳۹۳)، انقلاب و بسیج سیاسی، تهران: دانشگاه تهران.</p>		<p>مراجع درس</p>

مباحث درس

شماره هفته	موارد مورد بحث	کارنوشت
۱	۱. جامعه شناسی انقلاب و نسبت آن علم سیاست؛ فلسفه سیاسی؛ تغییرات اجتماعی، جنبش‌های اجتماعی و جامعه‌شناسی سیاسی	
۲	۱. تعریف مفهومی انقلاب و تمایز آن با مفاهیم قریب(جنبش انقلابی، اصلاحات، انقلاب مخملی، کودتا، جنبش رهایی بخش، شورش و رفتارهای جمعی)	
۳	انقلاب مخملی: تجارب، زمینه‌ها و پیامدهای آن	۱. انقلاب مخملی چه ویژگی‌هایی دارد؟ این انقلاب در چه جوامعی پدیدار شده است؟ با نظر به تعریف متعارف انقلاب، آیا این رویداد را می‌توان انقلاب نامید؟
۴	انقلاب: آری یا نه (مروری به رویکردهای وفاق و تضاد)	۲. جامعه شناسی وفاق(برای نمونه، دورکیم) دغدغه نظم اجتماعی را دارد. چه نظم اجتماعی آبتن انقلاب است؟
۵	نظریه‌های وقوع انقلاب: نظریه تضادگرای مارکس	
۶	نظریه‌های وقوع انقلاب: نظریه تضادگرای لنین، گرامشی، مائوتسه (تونگ)	
۷	نظریه کارکردگرای انقلاب(اسملسر)	۳. رویدادها و اعتراضات آبان ۱۳۹۸، نوعی شورش و رفتار جمعی است. با نظر به دیدگاه اسملسر زمینه‌های مساعد ساختاری و مصادیق فشار ساختاری در پیدایی آن را توضیح دهید؟
۸	نظریه کارکردگرای انقلاب(جانسون)	
۹	نظریه کارکردگرای انقلاب(هانتینگتون)	۴. از نظر هانتینگتون، چگونه انسداد سیاسی یک جامعه را در وضعیت انقلابی قرار می‌دهد(با نظر به انقلاب اسلامی ایران توضیح دهید؟
۱۰	نظریه‌های روانشناختی و گزینش عقلانی انقلاب(سرکوب گرایز)	

	سوروکین)	
۵. از نظر تدگار، چرا انسان‌ها شورش می‌کنند؟ (با نظر به تجربه‌ی انقلاب اسلامی ایران توضیح دهید؟	نظریه‌های روانشناختی و گزینش عقلانی انقلاب (تدگار)	۱۱
	نظریه‌های فرایند انقلابی (چارلز تیلی)	۱۲
	نظریه جامعه توده وار	۱۳
	نظریه‌های مراحل و پیامدهای انقلاب (کرین برینتون)	۱۴
	نظریه‌های پیامد انقلاب از دهه ۹۱۸۰ به بعد	۱۵